

Artykuł omawia wybrane teksty jugosłowiańskiego i postjugosłowiańskiego żeńskiego pisma w postmodernistycznej literatury kobiecej. Wczesna twórczość spod znaku *écriture feminine*, [visit](#) odkrywała problematykę ciała oraz pozycję kobiety w świecie patriarchalnej kultury męskiego podmiotu. Emancypacyjne narracje tożsamościowe przekształciły się wkrótce w zakorzeniony w teoriach ponowoczesności (Gender Studies, [health](#) Queer Studies, Cultural Criticism, Postcolonial Studies, Subaltern Studies) emancypacyjny dyskurs krytyczny, interpretujący różne aspekty ucisku, represji, przemocy cielesnej i ideologicznej. Rozpad Jugosławii, wojna domowa, czystki etniczne, gwałty na kobietach przyczyniły się do poszerzenia kulturowych narracji tożsamościowych o perspektywę refleksji postkolonialnej. Dzięki temu analiza przemocy obejmuje nowe zagadnienia, takie jak: totalitaryzm, nacjonalizm, manipulacje władzy w polityce i edukacji, manipulacje dyskursami kulturowymi, zbrodnie i ofiary wojenne. Poznawczy horyzont interpretacyjny uwzględnia nie tylko strategie kolonizowania i zniewalania świadomości przez totalitarny system sowieetyzacji, ale także przez hegemonię Zachodniej Europy, dla której Bałkany i Europa Środkowo-Wschodnia były i pozostają obcym Innym. Pisarki przywracają pamięć historyczną, docierają do "białych plam", domagają się nowego, odpowiedzialnego niezależnego i etycznego podmiotu, zdolnego do oporu wobec ekspansywnego, dominującego rozumu kolonialnego.